

Asia: VN/335/2019

Vesilain tarkistaminen; työryhmän mietintö

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua työryhmän mietinnöstä. Kuntaliitto on ollut jäsenenä työryhmän työn seurantaryhmässä.

Kuntaliiton lausunto

Mietinnön mukaan nollavelvoitelaitoksille asetettavilla uusilla kalatalousvelvoitetta tai –maksua koskevilla määräyksillä arvioidaan olevan suotuisia vaikutuksia ennen kaikkea voimalaitoksen vesistön vaelluskalakantojen ja laajemminkin vesiympäristön tilaan sekä vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseen. Kuntaliitto näkee muutostarpeen tilanteeseen tarpeellisenä. Nollavelvoitelaitosten määrä on Suomessa merkittävä. Mahdollisuus määrätä kalatalousvelvoite, kalatalousmaksu tai niiden yhdistelmä tällaisille voimalaitoksille voi auttaa vaelluskalakantojen ja muiden virtavesieliökantojen elvyttämisessä ja palauttamisessa eri kohteisiin.

Kuntaliiton mielestä uusien velvoitteiden tulee kuitenkin olla suhteutettuna niillä saatavaan tapauskohtaiseen hyötyyn. Kokonaisharkinnassa tulee ottaa huomioon niin paikalliset haitat ja menetykset kuin hyödyt vaelluskalakannoille. Myös huoltovarmuuteen ja muun muassa sähköntuotannon säävarmuuteen on kiinnittävä huomioita purettaessa vesivoimaa. Kuntavaikutukset on arvioitava.

Osa uuden sääntelyn, velvoitteiden ja mahdollisen lunastuksen kohteeksi tulevista nollavelvoitelaitoksista on kuntien joko kokonaan tai osittain omistamia. Kuntaliiton tietojen perusteella pienistä vesivoimaloista (alle 1 MW, kuten mietinnössä on rajattu) kuntaomisteisia (omistusosuus vähintään 50 %) on kohtuullisen iso osuus: kapasiteetista (MW) n. 2/3 ja määrästä (kpl) runsas puolet. Työryhmän mietinnössä tämän kategorian (max. 5 MW) vesi-voimaloiden yhteiskapasiteetti on n. 166 MW. Olemme kuitenkin päätyneet voimalakohtaiset tehot summaamalla luokkaan 75 MW. Toisaalta Kuntaliiton luettelossa vesivoiman kokonaisteho on käytännössä lähes kuin työryhmän mainitsema (Kuntaliitto 3107 MW; työryhmä 3190 MW), joten jossain, ehkä pienemmissä, on heittoja lähteiden (joko Kuntaliiton tai työryhmän) tiedoissa.

Kuntaomisteisten em. laitosten merkitys on sinänsä melko pieni sähköntuotannossa, mutta esimerkiksi sähköpulan tilanteessa voisi niillä olla käyttöä. Vesivoimalat ovat kuitenkin

säävarmempia kuin tuulivoima tai aurinkovoima. Energiahuoltosyistä tulisikin pohtia, mitkä vesivoimalat olisivat sellaisia, että viime keinona lunastus voisi tulla kyseeseen. Pienet sähköntuotantolaitokset voivat pieneltä osin liittyä keskusteluun siitä, missä määrin yhteiskunnan kriittistä infraa kannattaisi edelleen pitää turvallisuussyistä hajautettuna ison keskitetyn infran sijasta.

Kuntaliitto pitääkin tärkeänä voimaloiden omistuksen ollessa osin tai kokonaan kuntapohjaista, että vaelluskalakantojen tilaa parannettaisiin ensisijaisesti vapaaehtoisin ja sopimusjärjestelyihin perustuvilla keinoilla. Jos haittoja tai kustannuksia kunnille tai kuntaomisteisille yhtiöille uusista rajoituksista syntyy, tulee ne korvata.

SUOMEN KUNTALIITTO

Marko Nurmikolu

Johtava juristi

Nurmikolu Marko
Suomen Kuntaliitto ry